

Картини като тази откриватъ у автора едно тънко чувство за стихиятъ, вродено само у хора, израсли посрѣдъ тѣхъ, изпитали прѣко или косвено тѣхнитѣ прѣлести, ужаси и суровщини. Тази топлина, това участие въ страданията на жертвитѣ на тѣзи стихии изхождатъ отъ чувства, изпитани и привити въ една атмосфера, дълго време дишана.

Способенъ да почувствува стихиятъ като фонъ на селския животъ, Елинъ Пелинъ съ сжщото живо чувство на непосредственъ художникъ долавя специфичния духъ на този животъ, неговия нервъ, неговитѣ най-характерни бѣлѣзи, изявени въ чувства и мирогледъ на селянина.

Селянинътъ не обича града. Той почти го мрази или пъкъ храни едно чувство на страхъ и почитъ къмъ този особенъ свѣтъ, отъ който за него въ повечато случай идатъ само неприятности, безпокойства, стракове, лишения и съсипия. Оттамъ доаждатъ или тамъ се намиратъ всички тѣзи сѣднии, които съ своитѣ прѣсѣди му отнематъ богатството, лишаватъ го отъ свобода; оттамъ идатъ всички тѣзи бирници, стражари, които го обиратъ, които го мжчатъ, изтезаватъ и ограничаватъ. Въ най-добрия случай въ навиното въображение и чувство на малкото селянче той е единъ чуденъ миръ, пълненъ съ свѣтлина, охолоностъ и блѣнъ, а неговитѣ обитатели сж почти свѣрхчовѣци и вълшебници (Ангелинка), които му вдѣхвватъ само завистъ. Въ израза на тѣзи чувства за града се крие художественитѣ смисълъ и цѣната на всички тѣзи разкази, които на пръвъ погледъ се струватъ прости анекдоти (Андрешко, Хитрецъ, Лудата).

Андрешко е младъ, хитъръ и духовитъ селянинъ. Той подушва, че вози единъ врагъ на селото, защото неговиятъ наемател е сждебенъ приставъ, и безъ много скрупули, прибѣгва до едно жестоко, безчовѣчно и извѣнъ всѣки моралъ срѣдство, за да осуети плановѣтъ му. Андрешко узнава, че приставътъ отива да секвестира житото на неговия съсѣдъ — добъръ, кроткъ и бѣденъ селянинъ. Той изведнажъ си прѣдставя всичкия ужасъ на бѣдата, която ще се струпва върху главата на този добъръ човѣкъ, прѣдставя си неговото отчаяние, спомня си, че той, макаръ и по неволя, ще изиграе ролята на сподвижникъ на този врагъ, и взема своето жестоко рѣшение: вкарва колата въ блатото, и, докато показва видъ, че иска да ги изкара, изпуска една коня, възсѣда другия, ужъ да стигне избѣгалия, и оставя посрѣдъ зима, посрѣдъ тъмна, мъгловита и студена нощъ пристава посрѣдъ блатото. Андрешко избѣгва, за да иде да прѣдупрѣди своя съсѣдъ за бѣдата, която му се вие надъ главата, та дано той скрие отъ този градски хищникъ малкото жито, съ което ще изкара до ново.

Постѣпките на Андрешко иматъ своитѣ мотиви въ чувства и принципи, които се развиватъ въ тѣсния затворенъ крѣгъ на този малкъ селски свѣтъ, дѣто хората се чувствуватъ тѣсно съединени съ връзките на една трудна и горчива участъ. Тази участъ тегне надъ тѣхъ, благодарение на единъ редъ на работитѣ, на който този сждебенъ приставъ се явява прѣдставителъ, та въ тѣхното ограничено нравствено съзнание всички постѣпки, насочени да отбиятъ